

KNIHA ZELENÝCH POHÁDEK

Moravskoslezský
kraj

OBSAH

Podzimní sýkorka **2**

Medík **5**

Zvířecí domov **6**

O lesní stezce **8**

Rosnička zelená **10**

Vetřelec **12**

O smutném městě, kterému pomohly právě stromy ke štěstí **15**

Odpadkáč **16**

Les **19**

Petlahev **20**

O NEekologickém vodníkovi **23**

Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá **25**

Žížala toulavá **26**

Medvídek a odpadky **28**

Dědeček a topení **31**

Navrácené přátelství **32**

Jménem všech zvířat **35**

Boj o les **36**

Tak si jdu... **38**

Kareta **41**

Špatná zpráva **42**

Autoři **44**

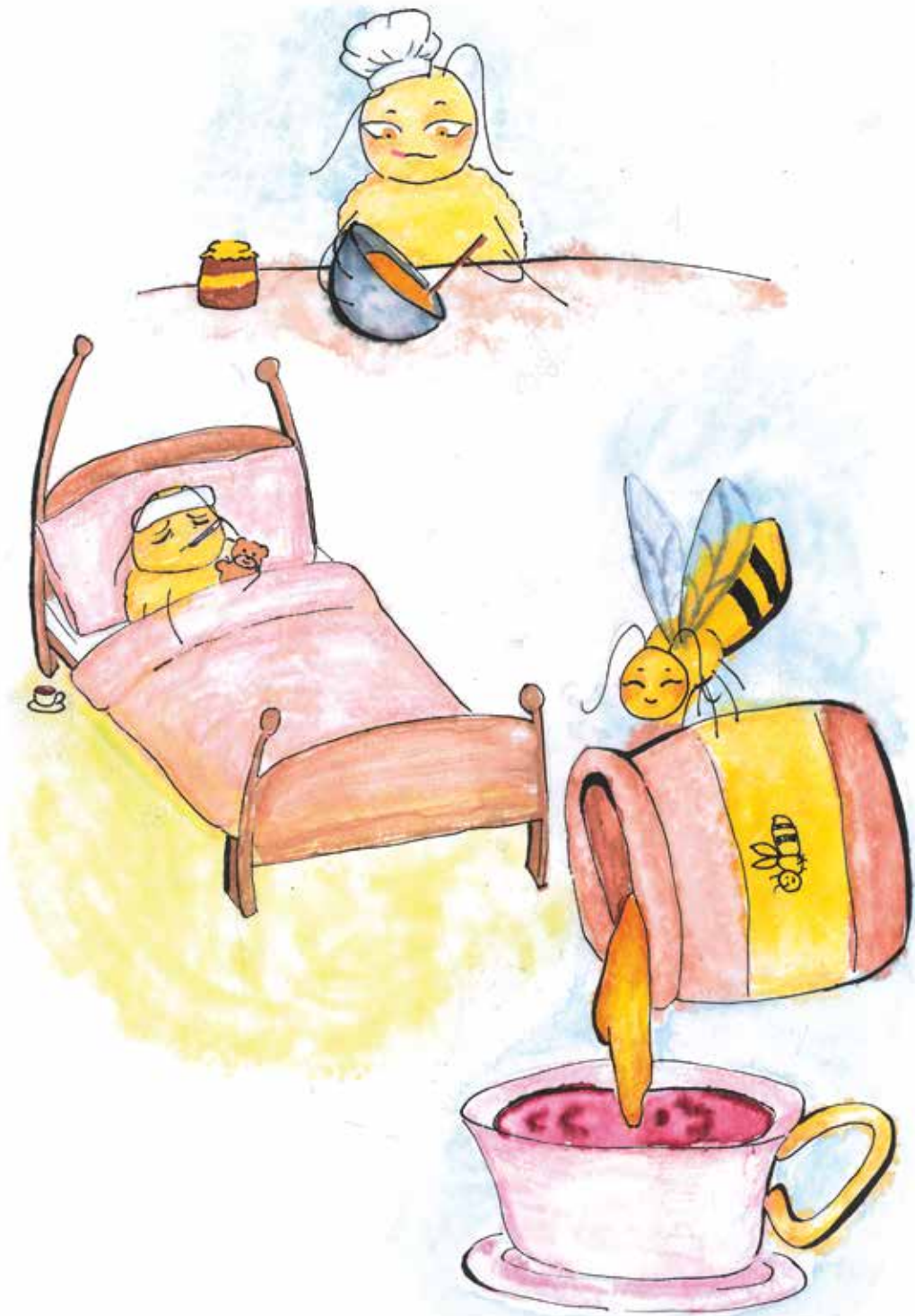

PODZIMNÍ SÝKORKA

Anička byla malinká, ale zato zvědavá holčička. Pořád měla spoustu otázek a čím dál tím míň odpovědí, protože všechny už unavovalo jí odpovídat. Jednou na podzim, když šla s maminkou parkem, zahlédla v křoví něco malinkého. Samozřejmě se maminky zeptala, co to je, ale maminka taky nevěděla. Tak šly blíž, když vtom uviděly, že to je malá sýkorka. Nejdříve maminka nevěděla, co dělat, ale pak (po dlouhém přemlouvání) se rozhodla, že si tu chudinku vezmou domů. Anička byla radostí bez sebe, budou mít doma zvířátko! Když přišly domů, vzala maminka ptáčka a zabalila jej do ručníku. „Bude se jmenovat Kiki,“ prohlásila Anička. Maminka ji však upozornila, že sýkorky nejsou domácí zvířata a že ji doma nebudou mít napořád. Až vyroste, tak ji zase vypustí, ale sama by zimu nepřežila. Všichni si Kiki zamilovali a starali se o ni každý den.

Ale jak maminka říkala, nebudou ji mít doma napořád. A když přišel ten den, kdy se ji chystali vypustit, byli smutní. Nejvíce Anička, protože si Kiki doopravdy moc oblíbila. A víte, jak to dopadlo? Když ji vypustili, byli moc rádi, že to udělali, protože si ještě ten den Kiki našla nové kamarády. Od té doby chodila Anička s maminkou do parku každý den, aby se podívaly, jak se Kiki daří. Ta si je taky pořád pamatovala a pravděpodobně se v jejím malinkém sýkorčím srdíčku uchovaly vzpomínky, jak se k ní tehdy zachovaly!

MEDÍK

Čajík si s ním osladíme,
medík uměleckým dílem je.

Včelka ale onemocní,
když vyčerpaná je.

Kytičky jí zasadíme,
domeček jí postavíme.

Až se včelka uzdraví,
čajíček nám osladí.

ZVÍŘECÍ DOMOV

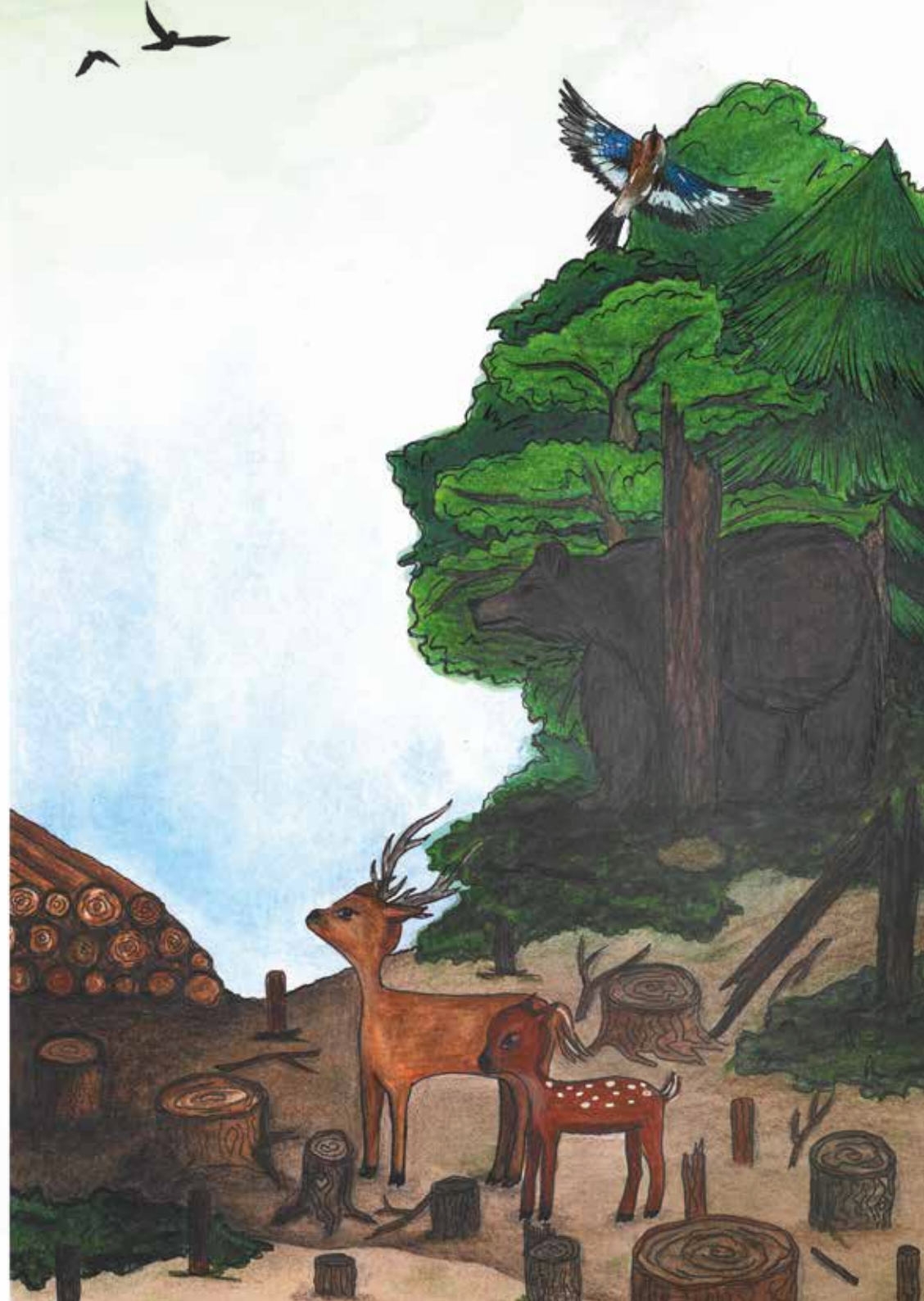
Stromy jsou kolem nás už několik let.
Pamatují si vše – od mamutů až doteď.
Zbavují se přebytečného oxidu uhličitého,
chrání nás tím od pohrom a všeho zlého.

Kyslík nám za to vyrábějí.
Ví, že se nám bude žít snadněji.
Vzpomeň si na své zvířecí kamarády.
Oni nemají domy nebo apartmány.

Bydlí si vesele v zeleném lese,
ale co když jim někdo lesík unese?
Kde zvířátka najdou místo na spaní
a my zdroj našeho dýchání?

Zabraňme spolu kácení stromů.
Mysli na zvířátka, ony taky chtějí domů.
Šetři papírem, nevyhazuj ho prázdný.
Ušetříš tím stromy a svět by byl zase krásný.

Stromů není hodně, zeleně rychle ubývá.
Starej se o své prostředí, ať se Země usmívá!

O LESNÍ STEZCE

V jednom hlubokém lese, daleko za městem se nacházela lesní pěšina. Byla to malebná stezka, co se stáčela skrz celý les. Chůze po ní byla pohodlná a z půvabu okolní krajiny se až tajil dech. Lidé z tamního města po ní rádi chodili a kochali se krásami přírody, protože nic takového ve svém rušném městském světě neměli. Pěšinice to nevadilo. Líbilo se jí, že je může těšit svou krásou. Avšak nic není věčné...

Po čase se na stezce i všude kolem ní začaly objevovat odpadky a všelijaké smetí, co tu lidé odhodili. Pěšinka už nebyla tak hezká, spíše naopak. Dokonce i všechna zvířátka se raději držela od stezky dál. Cestičku to trápilo, ale co zmožila.

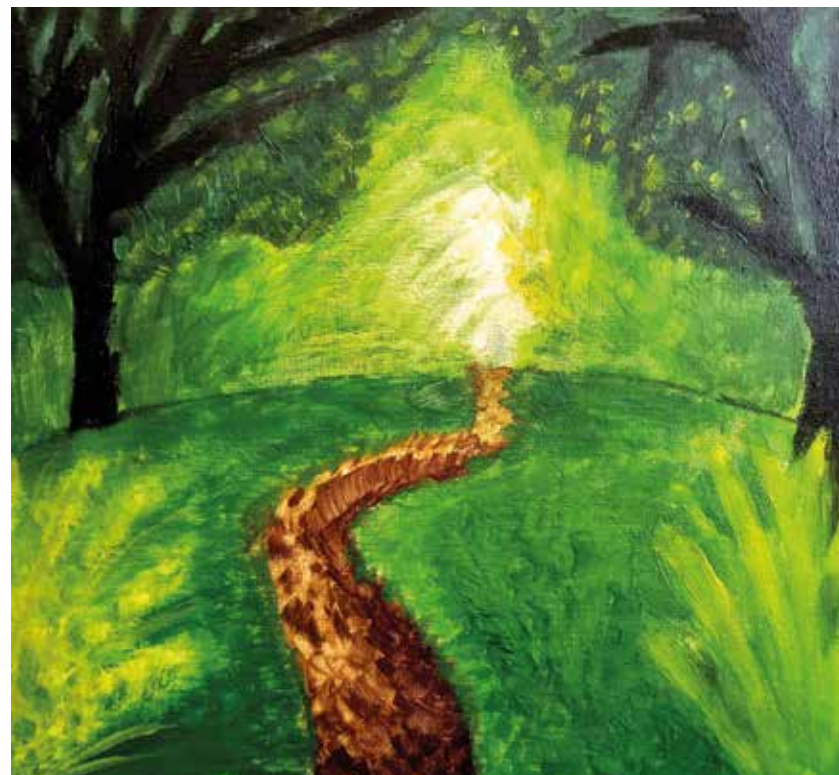
Jednou tudy šly kamarádky Hanka s Eliškou. Chtěly si udělat piknik, ale nemohly najít kvůli odpadkům žádné pěkné místo. „Co se to s tou pěšinkou jen stalo? Bývala tak krásná,“ stýskaly si a už se smutně chystaly k odchodu, když tu Hanka povídá: „Takhle to přece nejde! Lidé to tu znečistili, lidé to musí uklidit!“

A jak řekla, tak se taky stalo. Zanedlouho byl les plný dětí z tamní školy a společně uklízeli odpadky. Cestička z toho byla tak překvapená! Nikdy by nevěřila, co děti za tak krátký čas dokážou. Konečně ji nebudou hyzdit ty nepěkné a podivné věci. Konečně se bude moci zase zhluboka nadechnout!

Když po velkém úklidu Hanka a Eliška znovu kráčely po lesní stezce, musely se náhle zastavit: „Mně se zdá, Eli,“ povídá Hanka, „jako by se na nás ta pěšinka usmála!“ „Zvláštní,“

odpoví Eliška, „já mám zase pocit, jako by mě stromy chtěly obejmout!“ Obě se samy sobě zasmály, co to mají za zvláštní pocity. Eliška pohladila starý dub, usmála se na něj, mrkla na Hanku a obě vesele pokračovaly dál v cestě.

Ale pěšinka a starý dub a všechny stromy lesa věděly své. Věděly, že lidé zase zpátky našli cestu k přírodě a že se vytváří mezi lidmi a přírodou díky dětem nové pouto. A že tato nová cesta porozumění je stejně krásná jako malebná stezka v lese. A možná ještě krásnější.

ROSNIČKA ZELENÁ

Skok a žbluňk,
žádné kuňk,
„kre, kre, kre, kre, kre,“
ozývá se za šera.

To pan rosnička k sobě milou zve,
žení se za dubnového večera.
Zeleným manželům velmi to sluší,
a že hodně mladých mít budou,
už možná tuší.

V květnu skryta v rákosí
vajíčka na mělčině,
v chomáči tak dobře jim
jak v heboučkové peřině.

Z vajíček pulci malincí,
co plankton rádi mají,
z pulců pak žabičky,
co čile skřehotají.

Skáčou hbitě a obratně,
do výšky i do dálky,
jazýčkem hmyz a pavouky
uloví v mžiku chvatně.

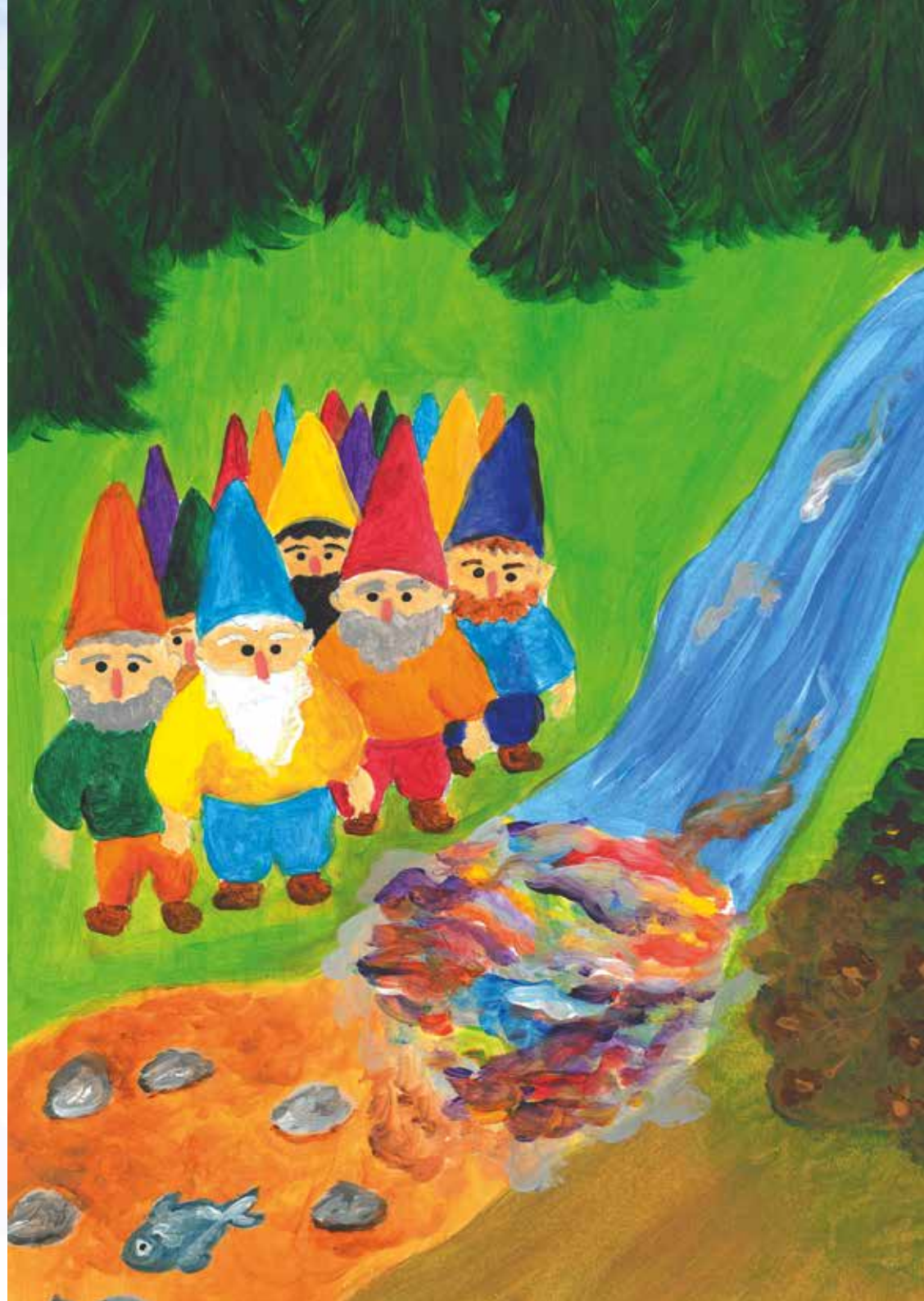
Chraňme je, děti, páni i paní
i vy, pane vážený,
druh je to ohrožený.
Zákonem přísně chráněné
jsou naše rosničky zelené.

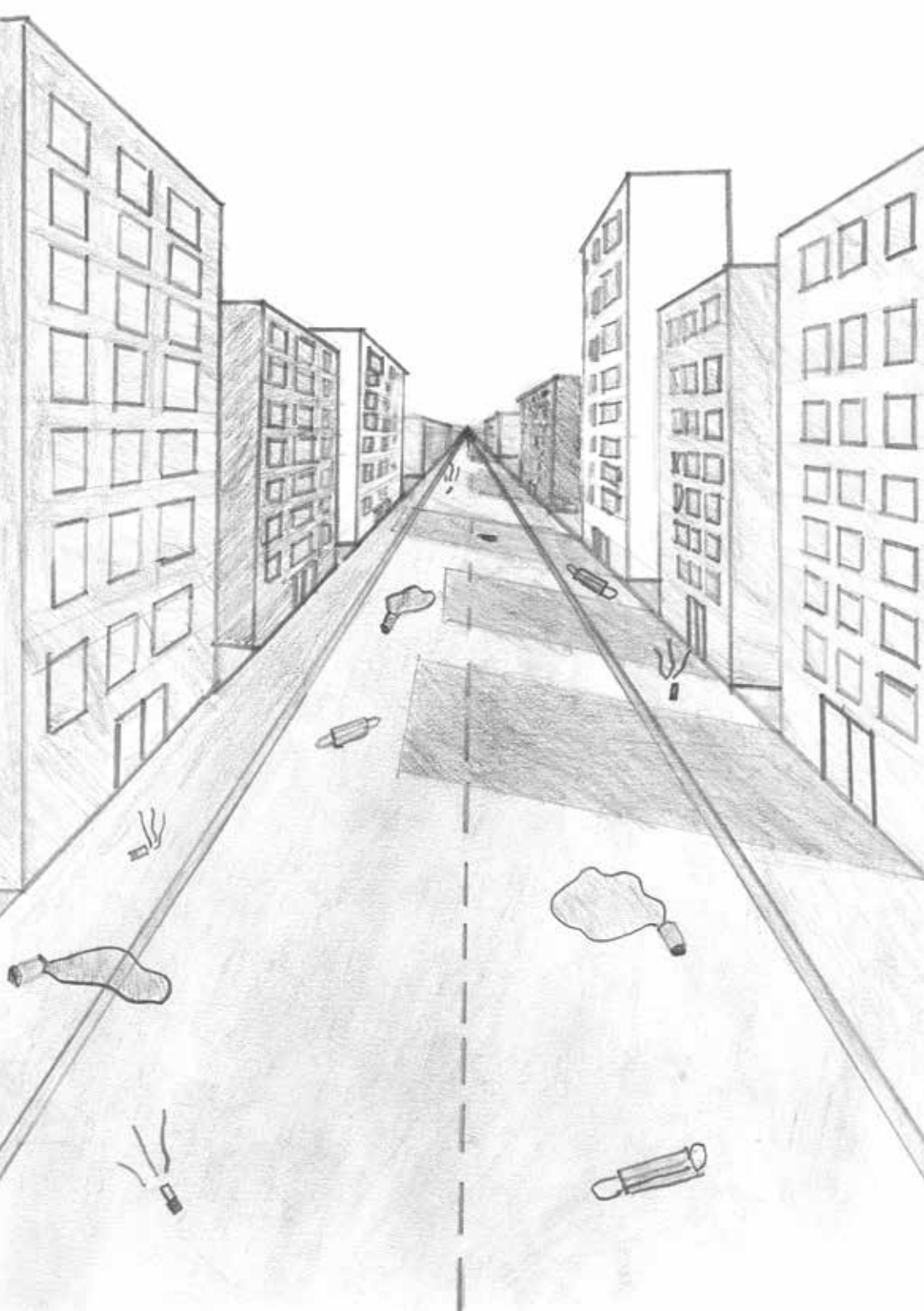
VETŘELEC

V nedalekém lese mezi dvěma kopci žila lesní rota, která se starala o tok potoka protékajícího lesem. Byli to pilní a svědomití skřítkci. Chránili živočichy, kteří se v potoce nacházeli, a také přírodu a les samotný. Jednoho letního večera se šel skřítek Rudolf projít kolem potoka a všiml si, že začíná vysychat. Přišlo mu to zvláštní, a tak se vydal po proudu na kontrolu. O pár kroků dál zaznamenal chřadnoucí rostliny a po chvíli chůze i mrtvé ryby. Tento pohled ho neskutečně vyděsil. Sevřelo se mu hrdlo a čelo mu zalil studený pot. Kousek od pramene potoka pak konečně spatřil viníka zkázy. Byla to hromada čehosi barevného, pevného a průhledného, co ucpávalo proud vody v potoce. Přestože měl nohy stále zkoprnělé z předchozího šoku, rozhodl se jednat. Rozběhl se tedy do vesnice, co mu nohy stačily, aby přivedl pomoc. Za chvíli se přihnal houf skřítků a shromáždili se kolem barevné hromady. Nejmodřejší z nich pronesl: „Vypadá to jako plasty, už jsem o nich párkrát slyšel. Pravděpodobně se k nám dostaly jako odpad, který lidé vyhodili. Myslím si, že bychom měli vymyslet způsob, jak s nimi naložit nyní i do budoucna, přeci nám plasty nebudou ucpávat potok už napořád.“ Z hrobového ticha se najednou ozvalo: „Už to mám! Můžeme si z nich postavit nové domečky.“ Všichni zajásali, a protože jsou skřítkové pilní, ihned se pustili do práce.

Uběhlo několik týdnů a les zdobila spousta pestrých skřítkčích obydlí. Po nadbytečném odpadu už nebylo ani stopy. Život v potoce a kolem něj se vrátil do původního stavu a všichni byli zase šťastní.

O SMUTNÉM MĚSTĚ, KTERÉMU POMOHLY PRÁVĚ STROMY KE ŠTĚSTÍ

Smutné město, plné lidí
přes černý dým nikdo nevidí
žádný pejsek, žádná kočka
čistoty zde zbyla troška.

Veselo tu nebylo
slunce málo svítilo
a odpadků přibylo.

Přiletěla víla vzduchem
stromy rostly rázem všude
zvířátek zde přibylo
i odpadků ubylo.

Černý dým byl vyčištěn
za to mohly stromy jen
všichni byli veselí
jak jim stromy pomohly.

A tak všude sázej je
ať na světě krásně je.

ODPADKÁČ

Za desatero vlnami a desatero moři se rozléhá obrovské království Oceánie. Vládne v něm krásná zlatá rybka Zlatěnka a moudrý želvák Harold. Království bylo vždy plné barev a radosti. Malé rybky a želvy si hrály u korálů, želví babičky si háčkovaly na nádvoří a všude plavalo nekonečně mnoho obyvatel. Toto království ale napadl strašlivý nepřítel. Jmenuje se Odpadkáč a znečistil celou Oceánii.

Království se najednou proměnilo. Už žádné pestré barvy korálů, ani smích mláďat. I všichni obyvatelé se strachem opustili Oceánii. Harold a Zlatěnka se domluvili, že proti Odpadkáči vyšlou svého nejlepšího bojovníka Čísta. Čísta je robot pověřený chránit celou Oceánii proti odpadkům a teď je v akci. Čísta s ním bojuje a bojuje, uklízí a čistí do té doby, dokud není Oceánie zase čistá. Čísta odklízí plastové lahve, igelitové sáčky, skleněné lahve, brčka, staré pneumatiky a další věci, které lidé házejí do moře. Byl to velmi krutý boj, ale přesto je Odpadkáč konečně poražen. Hroudy odpadků, které znečišťovaly vodu, se najednou proměnily v nádherné korálové útesy. Z hnědé zakalené vody je průzračně čistá. Obyvatelé Oceánie se konečně vrátili domů do domova bez odpadků a obav. Do moře jako nového, bez plastů, ohryzků a jiných odpadků nebezpečných pro obyvatele království.

A tak žili šťastně až do smrti, tedy alespoň do té doby, než se Odpadkáč vrátí.

LES

V lese to tu voní,
maliní a křoví.

V lese fouká velice,
všude tam lítají krabice.

Proto skřítkci uklidí,
všechno co na zemi uvidí.

PETLAHEV

Ahoj děti, já jsem Pavla Petlahev a dnes vám povyprávím příběhy mé a mých přátel. Jednou šlo pár kamarádů na výlet do lesa, a protože věděli, že budou mít žízeň, vzali s sebou Pet lahev Lucku s vodou, ale zapomněli ji tam. Chudáček Lucka byla celé týdny v lese sama, už na ní začal růst mech, když vtom přišla malá holčička, vzala ji a vyhodila do žlutého kontejneru u cesty. Podobně to měla i Igelitová taška Ivanka. Tu si jednou vzali na pláž, ale zrovna foukal vítr, a tak Ivanka uletěla rovnou do moře. Díky jednomu zdatnému plavci, který ji zachránil, skončila jako já a Lucka ve žlutém kontejneru.

Já ovšem musím říct, že bych s nikým neměnila, byla jsem zrecyklována už tolikrát a pokaždé je to lepší a lepší. Kdysi dávno jsem byla na úžasné narozeninové oslavě jako obal od bonbónů, všude bylo tolik usměvavých dětí, plno barev a ohromný dvoupatrový dort. Po oslavě mě vyhodili do nám už známého kontejneru a já začala druhou jízdu jako bublinková fólie, co obletěla svět. Tuším, že do mě zabalili jednu velmi křehkou, vzácnou a hlavně starožitnou misku, byla to ohromná zábava. Ale nejraději vzpomínám na to, jak jsem se dostala na kroužek malých umělců, kde ze mě jako z kelímku vyrobil jeden chlapec zimní dekoraci, kterou dal své babičce na Vánoce. Byl jsem sněhulák a říkali mi Smíšek, protože jsem měl úsměv od ucha k uchu.

Můj příběh už znáte a už se moc těším, jaké dobrodružství zažiju příště. Asi bych chtěl být kelímek od jogurtu. Moc by mě zajímalo, jak to v takové mlékárně vypadá.

O NEEKOLOGICKÉM VODNÍKOVI

Za dalekými horami byl rybník, ve kterém žil vodník jménem Neekolog. Neekolog byl zlobivý vodník. Místo toho, aby si k sobě pod vodu bral všechny pozemské tvory, kteří ničí přírodu, dělal nepořádek on sám.

Když dojedl brambůrky a dopil kofolu, tak sáček a PETKU nechal plavat ve vodě. Zanedlouho byla hladina rybníka pokryta vrstvou plastů a Vodník Neekolog byl uvězněn pod hladinou.

Tak tam seděl, poplakával a naříkal: „Že já jsem ty odpadky neuklízal. Že já je neházel do koše. Já už sluníčko nevidím.“ Protože bylo léto a obyvatelé vesnice se chtěli v rybníce okoupat, začali vytahovat plast z rybníka. Neekolog stále naříkal, když najednou vzhlédl nahoru a uviděl sluníčko. Po úklidu se objevil vodník a všem poděkoval.

Od té doby chodily děti vodníka učit, jak se třídí odpad, jak se recykluje a jak se chováme k přírodě. Neekolog je na oplátku učil plavat. Rybník se stal tím nejčistším v celém okolí a možná i na celém světě.

A kdopak ví? Možná tam vodník žije dodnes...

JAK SE DO LESA VOLÁ, TAK SE Z LESA OZÝVÁ

Za devatero mrakodrapy a devatero skládkami stálo městečko, kde žil Emil. Ten rád uklízel u sebe doma, ale jinak byl velký nepořádník. Jednou, když vyhazoval odpad v lese, uviděl mývala, jak ho pozoruje. Klidný šel domů, ale ráno na něj čekalo překvapení. Všude byly odpadky! Když všechny konečně dostal do pytlů, odešel do lesa a nepořádek tam nechal. Toto se opakovalo celý týden. Každým dnem. Dnešek byl ale jiný. Emil se probudil a nad sebou uviděl mývala obklopeného odpadky.

„Proč to děláš?“ řekl Emil. „Oba si přejeme mít čistý domov, ale ty místo toho, abys odpad třídil a dával na správná místa, nosíš odpadky do toho mého!“ řekl mýval a zmizel.

Emil přemýšlel a rozhodl se změnit. Už nikdy nevyhodil odpadky tam, kam neměl. A tak žil šťastně až do smrti!

ŽÍŽALA TOULAVÁ

Byla jednou jedna žížala, která se pořád toulala. Řekla ostatním, že se jde projít, projít, ale nevěděla, kam. Tak se šla projít ven, do lesa. Nepřemýšlela, že by se jí mohlo něco stát. Setmělo se a v tom lese byla večer obrovská tma. Žížala se začala bát. Nevěděla, co má dělat. Pak uslyšela hlasy, jak volají. Tolik se bála, že se utíkala schovat úplně do největší tmy. Začala se obávat, že se ztratila a že už nebude umět najít cestu domů. Další den chodila a chodila, ale pořád nemohla najít východ z lesa ven. Někdy si zdřímla, když už byla úplně vyčerpaná. Tak to trvalo už celý týden. Spala pod listím, byla jí zima. Pomalu ztrácela naději.

Její sestra zatím ale tušila, kam žížala mohla jít. Chodila se každý den do těch míst projít. Až jednoho dne téměř na konci lesa ji našla, to bylo shledání. Sestry se obejmuly a jásaly radostí. Potom se společně vydaly domů za ostatními. Všichni byli moc rádi a od té doby se naši žížale začalo říkat „Žížala toulavá“.

Kamarádi, víte, že žížaly jsou velmi užitečné? Kypří půdu, čistí půdu a zlepšují její úrodnost. Také jsou hodně důležité například při kompostování.

Kamarádi, mějte se hezky. Netoulejte se a buďte na sebe opatrní!

MEDVÍDEK A ODPADKY

Milé děti, prosím vás,
odpad musí třídit každý z nás.
Všichni teď hezky poslouchajte
a pozor přitom dávejte.

Když totiž odpad netřídíme,
přírodě tak ublížíme.
Někdy zvířátka mají chuť na naše jídlo,
ale potom by jim špatně bylo.

Byl jednou jeden medvídek,
který chodil z lesa rád,
aby mohl z našich popelnic jídlo brát.
Cítil totiž vůně různé,
ale naše odpadky jsou pro zvířátka hrozná.

Lidé však odpad netřídili
a bolest břicha medvídkovi způsobili.
Medvídek už jen z lesa jídlo jí
a lidé si na odpad větší pozor dávají,
taky zvířátkům pomáhají.

Medvídek je šťastný hned,
už papá z lesa sladký med.
Kam ale odpad máme dávat,
abychom mohli přírodě pomáhat?

Skládky plné máme dost,
tak udělejme si na zahrádce místo pro kompost.
Zvířátka, moře, oceány, lesy...
toho všeho musíme si vážit přeci.

DĚDEČEK A TOPENÍ

Byla zima a dědeček si potřeboval ve svém domečku zatopit. Začal tím, že do krbu vložil dřevo a to zapálil. Postupně až se dřevo rozhořelo, přidával vše, co se doma našlo, avšak si neuvědomil, že nemůže topit vším, co mu vleze pod ruce. Škodí tím totiž našemu životnímu prostředí. Dokonce i sousedé si stěžovali, že se z komína line černý dým a smrad.

Dědeček si z této situace vzal ponaučení, že by měl topit jen kvalitními palivy. Sousedům se omluvil a situace se už nikdy neopakovala.

NAVRÁCENÉ PŘÁTELSTVÍ

Byla jednou jedna popelnice, která byla smutná. Ostatní popelnice ji neměly rády, protože byla šedá a nepomáhala třídít odpad. Jednou za ní přišla modrá popelnice a přesvědčila ji o tom, že je také důležitá a potřebná, protože bez ní by všechno, co se nedá třídít, leželo na zemi. Šedá popelnice si utřela slzy a šla to povědět ostatním popelnicím. Ostatní popelnice se jí omluvily, že si to neuvědomily, a šedá popelnice už měla kamarády.

Žlutá, modrá, zelená,
každá něco znamená,
jiný odpad mají rády,
jsou dobrými kamarády.
Prosím, třídte více,
chrání to i vaše plíce.

JMÉNEM VŠECH ZVÍŘAT

V křoví zpívá pták až do noci,
vodní želva se sluncem hřeje,
medvěd se toulá lesem sám,
když poznává krásy světa kolem.

Ale kde jsou dny, kdy zvířata
žila ve své plné slávě?
Když lesy byly husté, zelené
a řeky tekly zcela jasně?

Dnes už náš svět jiný je,
když lidé ničí přírodu.
Vymírají savci, ptáci
a kazíme si pohodu.

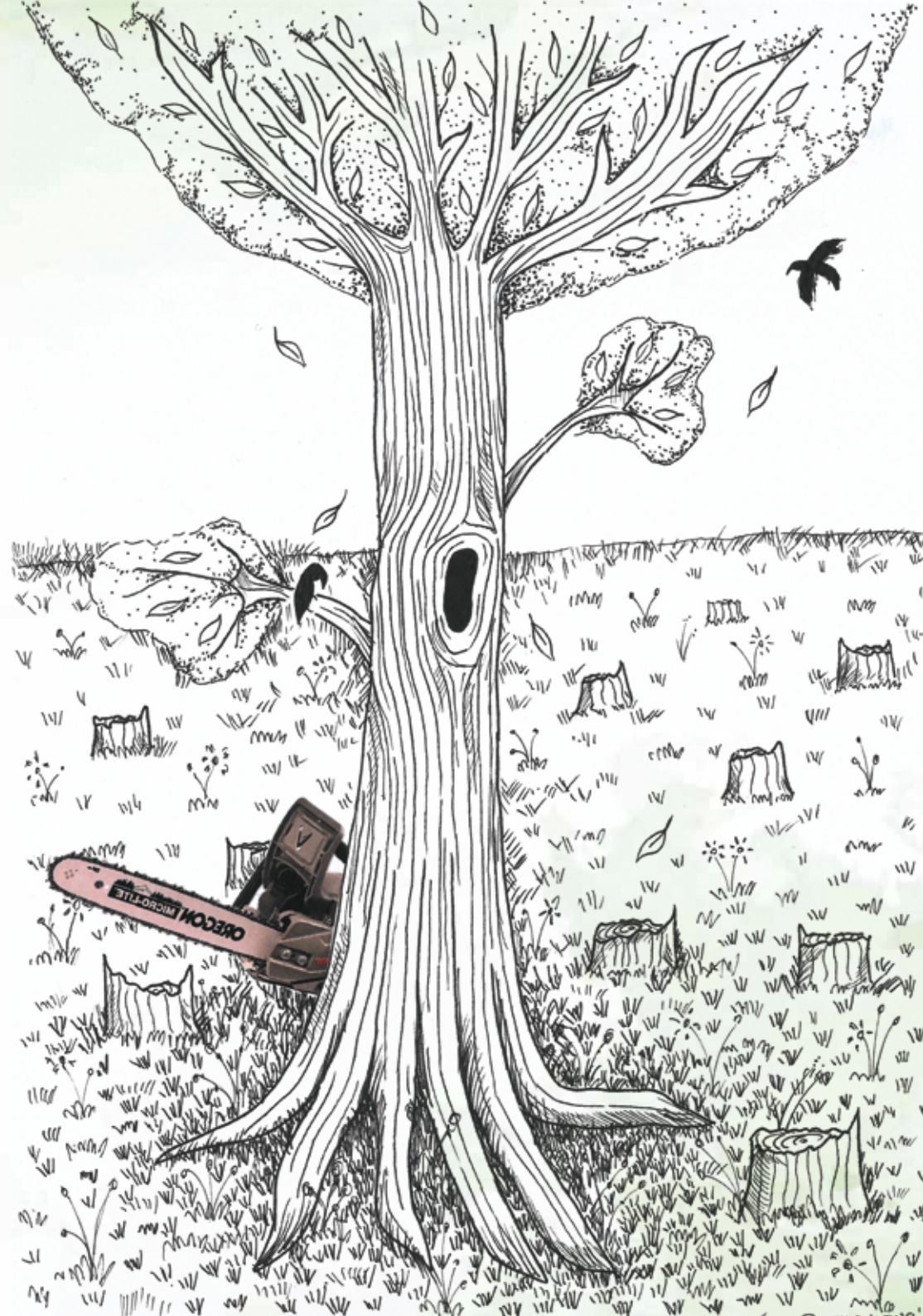
Můžeme to ovšem změnit,
mít svět lepší pro nás i zvířata.
Snažme se chránit přírodu
a ukažme jim, že jsou pro nás důležitá.

Takže se všichni spojme,
ochraňme naše domovy.
Zvířata nechme žít šťastně
a užívejme si svobody.

BOJ O LES

Hluboko v tajemném pralese
Boj o stromy děje se
Na straně lesa šaman a věrný jeho kmen
Na straně sekery motorový olej jen
Nenasytý stroj a sekera
Bezcitně lesem se prožírá
Kmeny padají jak kostky domina
Zatímco krvelačný řev motorových pil
Lesem se ozývá
Lidi, vzbudte se!
Dřevo sic potřebné vám je
Ale Země bez lesů nepřežije
Život ztratí se a zahyne

TAK SI JDU...

Jdu si tak na procházku,
v parku vidím zrzku i zlatovlásku.

Když ale popojdu dál,
nepříjemný pach na mne vál.

Odkud to přichází?

Kdo tak s přírodou zachází?
Pomalů tady nevidím ani strom,
udeřil snad tady hrom?

Vážím každého kroku,
nepořádku od každého trochu.

Ptám se sám sebe,
koukám na nebe.

Najednou něco slyším,
malého divočáka vidím.

Nebojím se a povídám:

„Co tu děláš, takhle blízko, divočáku?“
„Lidi v lese na mém místě sedí u táboráku.“

Stydím se, co lidi dokázali,
tím jen povrchnost prokázali.

Neudělám ani krok
a vidím krtka.

Nebojím se a povídám:

„Co tu děláš, takhle blízko, krtku?“
„Lidi do mé nory strkají odpadu hrstku.“

To nemůže být pravda,
to už není sranda.
Neudělám ani krok
a vidím jelena.

Nebojím se a povídám:
„Co tu děláš, takhle blízko, jelene?“

„Děti házejí kameny nevrle.“

To už nemá nikdo vychování?
Všichni však výnosné povolání!
I přesto jsou schopni tady toho,
možná to viděli u ledakoho.

Nedopalky cigaret
nechají tady poválet.

V pískovišti flaška piva,
malé dítě se na to dívá.

Zapalovač u stromu,
snad nikdo nechystá pohromu!

Žvýkačka na mé podrážce,
lepí se při každé zatačce.

Musíme naše chování zvážit,
přírodě si více vážit.

KARETA

Žila jedna kareta, byla to velká popleta
Třídít odpad neuměla, doma na pláži nepořádek měla
Každý den ho bylo víc a naše kareta s ním nedělala vůbec nic
Až už byla dospělá, třídít se poprvé učila
Modrá papír, žlutá plast, nemá už s tím žádnou strast
Každá želva totiž ví, že třídít se vyplatí

ŠPATNÁ ZPRÁVA

Špatná zpráva pro zvířátka,
z planety se stává skládka.

Příroda nám našeptává,
že každý o plast zakopává.

Ve vodě jsou smetí tuny,
každá blbost je dnes z gumy.

Když ve vzduchu visí smog,
nevidíme ani krok.

A jaké je poučení?
Pro člověka dobré není!

Budme jako zvířátka,
lepší jsou i prasátka.

AUTOŘI

Sofie Burkovičová
Petra Kühnelová
Dorota Kaletová
Anastázie Cyroňová
Andrea Delongová
Julie Hejduková
Tobiáš Stareček
Nela Wolfová a Elen Dreiseitelová
Julie Rezáková
Natálie Nela Plevková
Štěpánka Cihlářová
Adéla Mikulková a Matěj Pokluda
Tereza Rohlová a Valerie Blahutová
Klára Krakovková
Alexandra Janíková
Filip Šomodi
Natálie Chodorovská
Ema Bernatová a Artur Damian Marek
Aneta Motyková a Marie Tomicová
Jakub Machetanz
Elen Skalková
Eliška Stavinohová

KNIHA ZELENÝCH POHÁDEK

Vydavatel: Moravskoslezský kraj

Redakční zpracování: odbor životního prostředí a zemědělství

Realizace a design: Agentura API s. r. o.

© 2023

Krajský úřad – Moravskoslezský kraj
28. října 117, 702 18 Ostrava

Tel.: 595 622 222

Fax: 595 622 126

E-mail: posta@msk.cz

www.msk.cz

ISBN: 978-80-7576-085-2

Spolufinancováno
Evropskou unií